

Ruh Sağlığı ve Sosyal Hizmet Kurumlarında İnsan Hakları ve Genel Sağlık Hizmetlerini Gözlemek için Oluřturulmuř Değerlendirme Setinin erevesi

Versiyonu 1.0

Telif hakkı  2008 Institute of Psychiatry, King’s College Londra, UK; Mental Disability Advocacy Center, Macaristan; National Institute for Health and Welfare, Finland; Ludwig Boltzmann Institute for Social Psychiatry, Austria; University of Verona, Italy; ve Dünya Sağlık rgt’ne aittir.

Giriş

Değerlendirme Setinin Amaçları

Değerlendirme setinin amacı ruh sağlığı ve sosyal hizmet kurumlarındaki insan haklarını gözlemlemek için bir yöntem sunmaktır. Bu kurumlara bir dizi farklı isim verilebilir, psikiyatri hastaneleri (bazen nöroloji ile karmadır), genel hastanelerin psikiyatri bölümleri, sosyal hizmet kurumları, rehabilitasyon merkezleri, gündüz hastaneleri ve toplum projeleri ve yüksek güvenli psikiyatri kurumları gibi.

Değerlendirme seti, bağımsız insan hakları gözlemleri yapan grupların kullanımı için tasarlanmıştır, bu gruplara bağımsız sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra BM İşkenceye Karşı Sözleşmenin Opsiyonel Protokolü altında kurulan ulusal denetleme sistemleri de dahildir.

Değerlendirme setinin içeriği doğrudan BM Engelli Kişilerin Haklarına Dair Sözleşme'ye (CRPD) atıfta bulunmak için tasarlanmıştır. Başlangıçta CRPD'nin toplum içinde yaşama ve hizmet alma hakkını desteklediği kaydedilmelidir (bkz CRPD 19.madde). CRPD'yi onaylayan bütün ülkeler bunun gerçekleşmesini sağlayacak adımlar atma zorunluluğu taşır. Aradaki zamanda ve CRPD'yi onaylamayan ülkelerde bu değerlendirme seti kurumlarda ortaya çıkabilecek insan hakları ihlallerinin boyutları hakkında ve onları gözlemlemek için yol gösterecektir. Değerlendirme seti, insan haklarının ihlal edilebileceği toplum merkezli tesisler gibi daha küçük kurumlarda da kullanılabilir.

Değerlendirme seti ITHACA (Institutional Treatment, Human Rights and Care Assessment) ile Dünya Sağlık Örgütü'nün Cenevre'deki Ruh Sağlığı ve Madde Kötüye Kullanımı Birimi tarafından geliştirilmiştir.

"Yeti Yitimi Olan Kişiler" Kimdir?

Birleşmiş Milletler dünya genelinde 650 milyon yeti yitimi olan kişi olduğunu tahmin etmektedir. Bu yüksek sayıya rağmen, ruhsal ve zihinsel yeti yitimi olan kişiler genellikle toplumun dışında kalır ve sıklıkla hakları ihlal edilir. Ruh sağlığı kurumlarında (psikiyatri hastaneleri gibi) ve sosyal hizmet kurumlarında (korunaklı evler gibi) tutulmanın sonucu olarak toplumdan uzaklaştırılan yeti yitimi olan kişiler ihmal ve istismara özellikle açıktır.

İnsan Hakları Nelerdir?

"İnsan Hakları" ile uluslar arası hukukta (örneğin, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme) veya ulusal hukukta (örneğin, anayasa veya belirli bir kanun) belirtilmiş yetkileri kast ediyoruz. Değerlendirme setinin amacı insan hakları ihlallerini önlemek için bağımsız denetleyicilere bu gibi kurumlardaki koşulları gözlemlemek için gerekli olan rehberliği sağlamaktır.

Değerlendirme Setinin Çerçevesi

Aşağıdaki tablo Değerlendirme Seti ile toplanacak bilgilerin ana başlıklarını göstermektedir. Değerlendirme Setinin son halinin Haziran 2010'da tamamlanması beklenmektedir.

Ruh Sağlığı ve Sosyal Hizmet Kurumlarında İnsan Haklarını Gözlemlemek için Şema

1. Bölüm Gözleme Tanımı
2. Bölüm Kurum Detayları
3. Bölüm Yaşam Standartları ve Koşulları
4. Bölüm İstemsiz yatış ve denetim prosedürleri (Bu bölüm bütün kurumları ilgilendirmeyebilir)
5. Bölüm Bağımsız Yaşama ve Topluma Dahil Olma
6. Bölüm Kültürel hayata, boş zaman etkinliklerine ve spor faaliyetlerine katılım
7. Bölüm Siyasi ve toplumsal yaşama katılım
8. Bölüm Eğitim, kurslar, iş ve çalışma
9. Bölüm İnanç Özgürlüğü
10. Bölüm Haberleşme ve Ziyaretçiler
11. Bölüm Aile ve Mahremiyet hakları
12. Bölüm İfade ve fikir özgürlüğü ile bilgiye erişim
13. Bölüm Eziyet, kötü muamele, istismar ve ihmal varlığı
14. Bölüm Tedaviye onay vermek
15. Bölüm Engelleme ve tecrit
16. Bölüm Rehabilitasyon
17. Bölüm Genel sağlık hizmetlerine erişim
18. Bölüm Psikiyatristlere erişim
19. Bölüm Pratisyen hekimlere/aile hekimlerine erişim
20. Bölüm Hemşirelere erişim
21. Bölüm Psikoterapistlere erişim
22. Bölüm Sağlık kayıtları
23. Bölüm Önleyici tedbir
24. Bölüm İlaçla tedavi
25. Bölüm Yatış sırasında değerlendirme
26. Bölüm Tanı
27. Bölüm EKT
28. Bölüm Yaşam tarzı
29. Bölüm Özerklik (Kişiyi Tedavi Planının Oluşturulmasına Dahil Etmek)
30. Bölüm Katılıma onay vermek